

ISSN 2307-5740
DOI: 10.31891/2307-5740

Науковий журнал

ВІСНИК

**Хмельницького
національного
університету**

Економічні науки

2019, № 6, Том 2

Scientific journal

HERALD

of Khmelnytskyi National University

Economic sciences

2019, Issue 6, Part 2

Хмельницький 2020

ВІСНИК
Хмельницького національного університету

Затверджений як фахове видання (перереєстрація), група «Б»
Наказ МОН 28.12.2019 №1643

Засновано в липні 1997 р.

Виходить 6 разів на рік

Хмельницький, 2019, № 6, Том 2 (276)

**Засновник і видавець: Хмельницький національний університет
(до 2005 р. — Технологічний університет Поділля, м. Хмельницький)**

Наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського http://nbuv.gov.ua/j-tit/Vchnu_ekon

Журнал включено до наукометричних баз:

Index Copernicus <http://jml2012.indexcopernicus.com/i++++i++++,p4539,3.html>
Google Scholar <http://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=nDupjDAAAAAJ>
РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=37652

Головний редактор **Войнаренко М. П.**, д. е. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент Національної академії наук України, проректор з науково-педагогічної та наукової роботи, перший проректор Хмельницького національного університету

Заступник головного редактора. **Нижник В. М.**, д. е. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з науково-педагогічної роботи
Голова редакційної колегії
серії «Економічні науки» **Хмельницького національного університету**

Відповідальний секретар **Кравчик Ю.В.**, к. е. н., начальник відділу інтелектуальної власності та трансферу технологій Хмельницького національного університету

Ч л е н и р е д к о л е г і ї с е р і ї « Е к о н о м і ч н і н а у к и »

Войнаренко М. П., д. е. н.; Альохін О. Б., д. е. н.; Асаул А. М., д. е. н. (Російська Федерація); Васильківський Д. М., д. е. н.; Вівчар О. І., д. е. н.; Ведерніков М. Д., д. е. н.; Вишковська Зофія, д. е. н. (Польща); Геєць В. М., д. е. н.; Гончар О. І., д. е. н.; Григоров П. М., д. е. н.; Джалагонія Давід, проф. (Грузія); Диха М. В., д. е. н.; Дудко В. М., д. е. н. (Російська Федерація); Журба І. Є., д. е. н.; Завгородня Т. П., д. е. н.; Замазій О. В., д. е. н.; Євдокимов В. В., д. е. н.; Йохна М. А., д. е. н.; Кравчик Ю. В., к. е. н.; Ковальчук С. В., д. е. н.; Кулинич Р. О., д. е. н.; Лук'янова В. В., д. е. н.; Ляшенко О. М., д. е. н.; Любохинець Л. С., к. е. н.; Матюх С. А., к. е. н.; Мікула Н. А., д. е. н.; Микитенко В. В., д. е. н.; Мороз О. В., д. е. н.; Нижник В. М., д. е. н.; Олуйко В. М., д. н. держ. упр.; Орлов О. О., д. е. н.; Рудніченко Є. М., д. е. н.; Савіна Г. Г., д. е. н.; Семикіна М. В., д. е. н.; Скоробогата Л. В., к. е. н.; Стадник В. В., д. е. н.; Тельнов А. С., д. е. н.; Ткаченко І. С., д. е. н.; Троїковські Тадеуш, к. е. н. (Польща); Тюріна Н. М., к. е. н.; Філіппова С. В., д. е. н.; Хрущ Н. А., д. е. н.; Церуйова Тетяна, д. е. н. (Словакія); Череп А. В., д. е. н.; Чорна Л. О., д. е. н.

Технічний редактор **Кравчик Ю. В.**, к. е. н.
Редактор-коректор **Броженко В. О.**

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Хмельницького національного університету,
протокол № 5 від 27.12.2019

Адреса редакції: Україна, 29016,
м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11,
Хмельницький національний університет
редакція журналу "Вісник Хмельницького національного університету"
☎ (0382) 67-51-08
e-mail: visnyk.khnu@gmail.com
web: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik>
http://lib.khnu.km.ua/visnyk_tup.htm

Зареєстровано Міністерством України у справах преси та інформації.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 9721 від 29 березня 2005 року (перереєстрація)

© Хмельницький національний університет, 2020
© Редакція журналу "Вісник Хмельницького національного університету", 2020

ЗМІСТ

НАГАСЦЬ І. Ю., ВОРОНКОВ В. В. ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ ПІДПРИЄМСТВ	7
КОЛІСНИК Н. А. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОКРАЩЕННЯ	11
ЖУРБА І. Є. ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКИ ПРО ЕКОНОМІКУ ТУРИЗМУ	16
ГАРАФОНОВА О. І. МОДЕЛЬ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ДЖЕРЕЛ ФІНАСУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ	20
ТУЛЬЧИНСЬКА С. О., ШАШИНА М. В. СУЧАСНІ АСПЕКТИ СТРУКТУРНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ НА ЗАСАДАХ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ	24
ШПАК Я. О. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	29
РЄПНА І. М. ЕМЕРДЖЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА МЕХАНІЗМУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ТА ЇХ ПРОСУВАННЯ	39
БЛИК В. В. МАРКЕТИНГОВІ КОМУНІКАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА У ФОРМУВАННІ СПОЖИВЧОЇ ЦІННОСТІ	44
КВАША С. М., ІВАНЬКО А. В., МАКЕДОН Г. М. ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	48
БАСЮК Д. І., АРАБАДЖИЙСЬКИЙ О. І. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ НА РІВНІ РЕГІОНУ	54
ФЕДОРЕНКО А. Є. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ	59
САВЦЬКИЙ А. В. ЕЛЕМЕНТИ ВАРТІСНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	65

БАБАК А. В. ВПЛИВ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА РИНКАХ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ НА УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ЕКСПЛУАТАЦІЇ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ	69
КОРИТНИЙ О. Г. ФОРМУВАННЯ ДІЄВОЇ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	80
ВЕРЕМСЬКО О. О. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	84
САВІНА Г. Г., САВІН С. Ю. ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ ПОДІБНОСТІ ПРОЦЕСІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ	91
ПРИТИС В. І. ФОРМУВАННЯ ЙМОВІРНІСНОЇ НЕЙРОННОЇ МЕРЕЖІ ДЛЯ ДІАГНОСТУВАННЯ СТАНІВ СИСТЕМИ БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ	97
ВОЙНАРЕНКО М. П., ДЖУЛІЙ Л. В., ЄМЧУК Л. В. ПЕРЕДУМОВИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ	101
КОВАЛЬЧУК А. М. СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	104
ПИЛИПЕНКО Ю. І., ДУБЄЙ Ю. В. ТЕХНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОГРЕСУ	110
МАКАРЕНКО С. М. УЗГОДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ТА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	115
СВІСТУНОВ О. С. МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИМ РОЗВИТКОМ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА	120
ГОНЧАР О. І. СТРАТЕГІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ ШЛЯХОМ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ	124
ДУБІНІНА С.М. АНАЛІЗ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ З МЕТОЮ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	129

УДК 338.48:332.14

DOI: 10.31891/2307-5740-2019-276-6(2)-115-119

МАКАРЕНКО С. М.

Херсонський державний університет

УЗГОДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ТА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

У статті визначено економічні принципи забезпечення сталого розвитку туризму. Обґрунтовано, що ключовим завданням є взаємоузгодження стратегій розвитку суб'єктів господарювання різних сфер економічної діяльності та сприяння з боку органів державної влади й місцевого самоврядування для впровадження перспективних інвестиційно-інноваційних проєктів як основи забезпечення сталого розвитку регіону та зростання рівня добробуту місцевої громади. Обґрунтовано, що активізація туристичної діяльності призведе не лише до створення нових робочих місць та зростання обсягів надходжень податків і зборів до бюджетів всіх рівнів, а й сприятиме процесу відтворення фізичної та інтелектуальної активності економічно-активного населення шляхом оздоровлення у санаторно-курортних та оздоровчих закладах України (внутрішній туризм) та Грузії й Азербайджану (міжнародний туризм).

Ключові слова: інновація, менеджмент, сталий розвиток, туризм, промисловість.

MAKARENKO S.

Kherson State University

HARMONIZATION OF STRATEGIES FOR DEVELOPMENT OF TOURIST AND INDUSTRIAL ENTERPRISES AS A BASIS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE REGION

The purpose of the article is to study the theoretical and methodological and applied principles for the coordination of strategies for the development of tourism and industrial enterprises as a basis for sustainable development of the region. The article identifies the economic principles of sustainable tourism development. It was established that the tourist sphere with its significant tourist and recreational potential, was formed without taking into account regional competitive advantages and in the absence of strategically balanced, comprehensive state regulation of the tourist and recreational industry in the region. In case of inconsistency of normative legal and institutional provision of the state / regional tourism policy with real needs and world standards, undeveloped organizational and economic mechanisms for its implementation, insufficient assortment and low quality tourist product, low level of development of recreational and tourist infrastructure became possible processes that predetermined the development of outbound tourism. The priority directions of the Strategy for the development of tourism re defined: the formation of tourist destinations with the sustainable development of communities, where socio-economic development will be largely ensured by the innovative development of tourism. It is substantiated that the intensification of tourism will not only create new jobs and increase taxes and fees to the budgets of all levels, but also contribute to the process of reproduction of physical and intellectual activity of economically active population through rehabilitation in sanatoriums and health resorts of Ukraine and Georgia and Azerbaijan (international tourism).

Keywords: innovation, management, sustainable development, tourism, industry

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах нестабільного внутрішнього та зовнішнього бізнес-середовища пріоритетним завданням для України є інституціональна трансформація економіки, основна мета якої – забезпечення сталого соціально-економічного розвитку. В умовах розповсюдження гострої респіраторної хвороби COVID-19 вітчизняні суб'єкти господарювання повинні забезпечити формування взаємообумовлених стратегій розвитку як основи для забезпечення конкурентоспроможного виробництва продукції, надання послуг та зростання рівня надходжень податків та зборів до бюджетів всіх рівнів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій з означеної проблеми. Дослідженню проблем, які пов'язані з розробкою стратегії розвитку підприємства, присвячені напрацювання Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук [1], К. Ю. Вергала [3], С. Ю. Ілляшенка [6]. Проблеми сталого розвитку туризму набувають усе більшої гостроти й актуальності у працях: Ж. А. Богданова [2], І. В. Жукович [5], О. М. Кальченко [7], Н. І. Моїсєєва [11] та інших представників наукової спільноти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на вагомий напрацювання, залишаються проблеми, що потребують додаткового наукового аналізу, особливо щодо формування механізму взаємодії туристичних та промислових підприємств як основи для розвитку національної та регіональних економік.

Формулювання цілей дослідження. Головною метою цієї роботи є дослідження теоретично-методичних та прикладних засад щодо узгодження стратегій розвитку туристичних і промислових підприємств як основи сталого розвитку регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки глобалізаційні процеси охопили всі сфери господарської діяльності, у тому числі й туристичну і промислову галузь, які в Україні на законодавчому рівні визнані одними з пріоритетних напрямів розвитку національної та регіональних економік.

За оцінкою Всесвітньої туристичної організації ООН, внесок туризму до світового валового внутрішнього продукту з урахуванням непрямого ефекту становить 10 відсотків. Загальна кількість робочих місць, що прямо або опосередковано стосуються сфери туризму, становить 11 відсотків. Оскільки сфера туризму пов'язана з діяльністю більш як 50 галузей, її розвиток сприяє підвищенню рівня зайнятості, диверсифікації національної економіки, збереженню і розвитку культурного потенціалу, збереженню екологічно безпечного навколишнього природного середовища, а також підвищує рівень інноваційності національної економіки, сприяє гармонізації відносин між різними країнами і народами. Крім того, туризм є одним із засобів реалізації зовнішньої політики держави [14].

Україна розташована у центрі Європи та має всі умови для належного розвитку економіки за рахунок туризму, проте суттєво відстає від провідних держав світу за рівнем розвитку туристичної інфраструктури та якості туристичних послуг [14]. Серед економічних принципів забезпечення сталого розвитку туризму слід відзначити [8]: узгоджене планування та управління розвитком туризму з іншими видами економічної діяльності й напрямками розвитку країни і регіону загалом; сприяння розвитку малих і середніх підприємств як основи створення робочих місць у туристичній сфері; здійснення маркетингу туризму з метою підвищення ефективності місцевої економіки та зменшення тиску на довкілля шляхом більш рівномірного розподілу туристів у часі та просторі.

На прикладі Херсонської області було досліджено передумови та тенденції розвитку регіонального туризму. Проведений аналіз під час розроблення Стратегії розвитку Херсонської області на період 2021–2027 роки [15] свідчить, що область має значні можливості для того, щоб увійти до найбільш розвинутих у туристичному плані регіонів Європи: вигідне геополітичне розташування, комфортні мікрокліматичні умови, різноманітний ландшафт, унікальну флору і фауну, історико-культурну, архітектурну спадщину, розвинуту мережу транспортного сполучення, достатні людські, матеріальні, у тому числі природно-оздоровчі ресурси. Водночас, для забезпечення розбудови туристично-рекреаційної інфраструктури та приведення її у відповідність до міжнародних стандартів необхідно забезпечити залучення додаткових джерел фінансування як вітчизняного, так і закордонного походження.

Результати проведених досліджень у науковій праці [10] свідчать, що ключовим елементом інноваційного розвитку суб'єктів господарювання всіх форм власності є налагодження взаємодії та отримання можливої прямої (у вигляді фінансових ресурсів) та непрямої (у вигляді податкових пільг, виділення додаткових бюджетних місць для підготовки кваліфікованих кадрів за державним замовленням тощо) допомоги від органів державної влади та місцевого самоврядування. Водночас, сучасний стан національної та регіональних економік свідчить про перманентне зменшення уваги та сприяння від органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо стимулювання вітчизняних суб'єктів бізнесу до впровадження інноваційних рішень та розширення меж господарської діяльності. Тому, в умовах сьогодення найголовнішим завданням є знаходження спільних за інтересом проєктів та узгодження стратегій розвитку між підприємствами з різних сфер економічної діяльності, які б дозволили об'єднати наявні потенціали та забезпечити розширення ринків постачання та збуту кінцевої продукції (послуг).

Стратегією розвитку Херсонської області на період 2021–2027 роки [15] також передбачено, що серед пріоритетних завдань на найближчу перспективу для регіону є створення сучасного, інтегрованого у світове виробництво промислового комплексу та сприяння щодо утворення регіональних індустріальних та технологічних парків, реалізація на території області інвестиційних проєктів.

Результати проведених досліджень щодо господарської діяльності промислового підприємства ТОВ «Амалтея» (м. Херсон, Херсонська область), що здійснює виробництво поліпропіленових мішків високої якості, свідчать про доцільність організації експорту поліпропіленових мішків «50 кг» (білий, 95 см x 55 см, вага – 90 грам) до Грузії, Азербайджану та інших Південно-Східних країн. Ринок зазначених країн повноцінно незадоволений та відчуває потребу у поліпропіленових мішках «50 кг». Навіть за умови поступового захоплення вільного сегменту ринку та забезпечення реалізації лише близько 20–25 тис. мішків щомісяця, підприємство від реалізації партії обсягом 126,7 тис. од. отримує до 85 тис. грн. фінансового результату до оподаткування.

Враховуючи, що виробничі потужності ТОВ «Амалтея» у 2019 році дозволяли виробляти понад 30 млн мішків на рік, та постійно здійснюються заходи зі залучення провідних інноваційних технологій у господарську діяльність, особлива увага топ-менеджменту підприємства приділяється розширенню експортного потенціалу. Водночас, навіть за умови забезпечення зростання обсягів попиту на продукції у шість разів та реалізацію транспортної партії обсягом біля 150 тис. одиниць протягом одного місяця у Грузії й Азербайджані, підприємство отримує лише до 100 тис. грн. додаткового фінансового результату до оподаткування, що не дозволяє повноцінно покрити ризики, пов'язані з можливими форс-мажорними обставинами у виробничому процесі, під час транспортування, проходження митних процедур, складування й зберігання продукції.

Для максимізації результативності господарської діяльності та нарощування експортного потенціалу особливої уваги заслуговує організація пасажирсько-вантажних перевезень з морського порту м. Скадовськ (Херсонська область, Україна) до м. Поті (Грузія). Організація зазначених перевезень сприяла би не лише мінімізації витрат на транспортування продукції та зростання зовнішньоекономічної активності між

промисловими та сільськогосподарськими підприємствами України й Південно-Східних країн, а й забезпечило розвиток туристичної галузі та зростання кількості туристів.

Також потрібно враховувати, що активізація туристичної діяльності у Херсонській області призведе не лише до створення нових робочих місць та зростання обсягів надходжень податків і зборів до бюджетів всіх рівнів, а й сприятиме зростанню кількості оздоровлених осіб у санаторно-курортних і оздоровчих закладах України (внутрішній туризм) та Грузії й Азербайджану (міжнародний туризм). Зазначене сприятиме активізації економічної активності населення та зростанню обсягів валового регіонального продукту.

Для більш детального аналізу та визначення стратегічної взаємообумовленості розвитку туристичної й промислової галузі, використовуючи статистичні матеріали Головного управління статистики у Херсонській області, визначимо рівень кореляційного зв'язку між кількістю уперше зареєстрованих випадків захворювань у загальному підсумку по Херсонській області (X_1), економічно активного населення у віці 15–70 років (X_2) та оздоровлених осіб у санаторно-курортних та оздоровчих закладах (X_3) (таблиця 1).

Таблиця 1

Необхідні матеріали для оброблення та визначення кореляційного зв'язку

Роки	Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань у загальному підсумку по Херсонській області (X_1)	Економічно активне населення у віці 15–70 років, тис. осіб (X_2)	Кількість оздоровлених осіб у санаторно-курортних та оздоровчих закладах, осіб (X_3)
2005	717,2	548,9	187992
2006	696,8	553,0	205119
2007	687,5	551,3	180673
2008	686,9	553,6	178165
2009	693,7	538,0	157485
2010	693,9	534,9	156086
2011	688,0	528,5	138644
2012	675,2	523,4	123393
2013	656,5	524,6	142984
2014	594,8	499,8	114434
2015	586,8	496,6	103031
2016	577,0	496,9	88778
2017	566,0	497,2	92036

Джерело: складено за даними [4]

Використовуючи формулу для обчислення коефіцієнтів кореляції, було встановлено наступний зв'язок між вказаними чинниками:

– $r_{x_1x_2} = 0,930177$ – у відповідності зі шкалою оцінювання зв'язок між X_1 та X_2 є суттєвим, а отже вказані чинники мають суттєвий кореляційним зв'язок;

– $r_{x_2x_3} = 0,965832$ – зв'язок між X_2 та X_3 вважається дуже сильним;

– $r_{x_1x_3} = 0,880254$ – зв'язок між X_1 та X_3 вважається сильним.

Отримані результати свідчать про те, що зростання кількості економічно активного населення призводить до більш інтенсивної фізичної та інтелектуальної активності, що, у свою чергу, призводить до зростання кількості захворювань та виведення людських ресурсів з процесу господарської діяльності (отримання лікарняних тощо). Враховуючи зазначене, а також наявність дуже сильного зв'язку ($r = 0,965832$), відбувається процес відтворення фізичної та інтелектуальної активності економічно-активного населення шляхом оздоровлення у санаторно-курортних та оздоровчих закладах. Таким чином, створена послідовність дій (трудова активність—захворювання—оздоровлення—трудова активність) дозволяє забезпечити необхідне відтворення людського потенціалу у короткостроковому періоді.

Вищевказане особливо актуальне для вітчизняних промислових підприємств, де за підсумками 2019 року спостерігаються одні з найбільших перевищень від встановлених гігієнічних нормативів за такими факторами як [4]: виробничий шум, ультразвук, інфразвук (20,6%), мікроклімат (16,9%), хімічні фактори (11,4%), напруженість праці (13,9%), важкість праці (12,0%). Також потрібно враховувати, що доплати та компенсації працівникам за роботу у шкідливих умовах праці здійснюються практично лише у відповідності із діючими нормативно-правовими актами. За особистою ініціативою підприємства та у відповідності із колективним договором лише біля 2,1% працівників можуть отримати додаткові відпустки.

Для визначення кореляційного зв'язку між обсягами валового регіонального продукту та обсягами реалізованої промислової продукції у таблиці 2 відобразимо відповідні аналітичні матеріали.

При дослідженні кореляційного зв'язку між обсягами валового регіонального продукту та обсягами реалізованої промислової продукції, розрахованими у доларах США (відповідно до офіційного середньорічного курсу Національного банку України [13]) було виявлено сильний кореляційний зв'язок ($r = 0,924073$), що свідчить про необхідність з боку підприємств інвестувати не лише у професійний розвиток персоналу, а й в оздоровлення працівників як найголовнішої складової зростання продуктивності праці та обсягів промислового виробництва у цілому.

Таблиця 2

Необхідні аналітичні матеріали для визначення кореляційного зв'язку між обсягами валового регіонального продукту та обсягами реалізованої промислової продукції

Показник	Роки												
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Валовий регіональний продукт, млн. грн.	6469	7565	9034	13174	13436	15649	18448	19357	20767	23250	32215	38743	47868
Обсяг реалізованої промислової продукції за видами економічної діяльності, млн. грн.	3578,1	3744,6	5607,8	6805,4	8044,9	9570,7	10977,6	10211,1	10881,2	12115,2	17306,9	25717,1	28118,7
Офіційний курс гривні відносно долара США, грн. / дол.	5,1247	5,05	5,05	5,2672	7,7912	7,9356	7,9676	7,991	7,993	11,8867	21,8447	25,5513	26,5966
Валовий регіональний продукт, млн. дол. США	1262,3	1498,0	1788,9	2501,1	1724,5	1972,0	2315,4	2422,4	2598,1	1956,0	1474,7	1516,3	1799,8
Обсяг реалізованої промислової продукції за видами економічної діяльності, млн. дол. США	698,2	741,5	1110,5	1292,0	1032,6	1206,0	1377,8	1277,8	1361,3	1019,2	792,3	1006,5	1057,2

Джерело: складено та розраховано за даними [4, 13]

Висновки. Результати проведених досліджень свідчать про те, що у сучасних умовах ведення бізнесу та обмеженості джерел фінансування для розвитку, ключовим завданням є взаємоузгодження стратегій розвитку суб'єктів господарювання різних сфер економічної діяльності та сприяння з боку органів державної влади й місцевого самоврядування для впровадження перспективних інвестиційно-інноваційних проєктів як основи забезпечення сталого розвитку регіону та зростання рівня добробуту місцевої громади.

На прикладі Херсонської області було виявлено, що для максимізації результативності господарської діяльності та нарощування експортного потенціалу особливої уваги заслуговує організація пасажирсько-вантажних перевезень з морського порту м. Скадовськ (Херсонська область, Україна) до м. Поті (Грузія). Організація зазначених перевезень сприяла би не лише мінімізації витрат на транспортування продукції та зростання зовнішньоекономічної активності між промисловими та сільськогосподарськими підприємствами України й Південно-Східних країн, а й забезпечило розвиток туристичної галузі й зростання кількості туристів. Також потрібно враховувати, що активізація туристичної діяльності призведе не лише до створення нових робочих місць та зростання обсягів надходжень податків і зборів до бюджетів всіх рівнів, а й сприятиме процесу відтворення фізичної та інтелектуальної активності економічно-активного населення шляхом оздоровлення у санаторно-курортних та оздоровчих закладах України (внутрішній туризм) та Грузії й Азербайджану (міжнародний туризм).

Література

1. Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. Інновації: Теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія. К. : КНЕУ, 2003. 394 с.
2. Богданова Ж. А. Особливості діяльності туropераторів і турагентів: обліковий аспект. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. № 1(19). С. 59–64.
3. Вергал К. Ю. Теоретико-методологічні основи розробки стратегії інноваційного розвитку підприємства. Управління розвитком. 2008. № 19. С. 27–28.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Жукович І. В. Інновації в туризмі: основні теоретичні та практичні аспекти. Наука та наукознавство. 2017. №2. С. 69–81.
6. Ілляшенко С. Ю. Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: монографія. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 615 с.
7. Кальченко О. М. Економічна безпека підприємств туристичної сфери. Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2013. № 1. С. 136–143.
8. Кінаш І. П. Стратегія сталого розвитку туризму: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни. Івано-Франківськ: ФНТУНГ, 2017. 41 с.

9. Копосов Г.О., Макаренко С.М., Олійник Н.М., Калинська Т.А. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств в сучасних умовах господарювання. Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Херсон: Айлант, 2010. Вип. 68. С. 281–288.
10. Макаренко С. М., Олійник Н. М., Рибачок С. А. Удосконалення державної інвестиційної політики як основи впровадження інноваційних технологій на вітчизняних підприємствах. Економічні інновації. Збірник наукових праць. Одеса: Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. 2019. № 3 (72). С. 62–70. URL: <http://www.ei-journal.com/index.php/journal/article/download/663/265>
11. Моїсеєва Н. І. Методичні підходи щодо оцінки ресурсного потенціалу регіональної сфери туризму. Економіка та держава. 2019. № 3. С. 34–38.
12. Олійник Н. М., Корчевська Л. О., Макаренко С. М. Оцінка інвестиційної складової економічної безпеки Херсонського регіону з метою залучення міжнародних проектів. Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. Хмельницький. № 1 (244). 2017. С. 130–134.
13. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>
14. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 року № 168-р. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>
15. Стратегія розвитку Херсонської області на період 2021–2027 років: рішення Херсонської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1511. Херсонська обласна рада. URL: [https:// http://khor.gov.ua](https://http://khor.gov.ua).
16. Tyukhtenko N. A., Makarenko S. M., Oliinyk N. M. Increasing competitiveness of the enterprise by improving logistic strategy of distribution of production and supply of raw materials. Науковий вісник Полісся. 2018. № 2 (14). Ч. 2. С. 56–63.

References

1. Antoniuk L. L., Poruchnyk A. M. & Savchuk V. S. (2003). Innovatsii: Teoriia, mekhanizm rozrobky ta komertsializatsii: monohrafiia [Innovations: Theory, mechanism of development and commercialization]. K.: KNEU (in Ukrainian).
2. Bohdanova Zh. A. (2015). Osoblyvosti diialnosti turoperatoriv i turahentiv: oblikovyi aspekt [Features of tour operators and travel agents: accounting aspect]. Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu, no 1(19), pp. 59–64 (in Ukrainian).
3. Verhal K. Yu. (2008). Teoretyko-metodolohichni osnovy rozrobky stratehii innovatsiinoho rozvytku pidpryemstva [Theoretical and methodological bases of development of strategy of innovative development of the enterprise]. Upravlinnia rozvytkom, no. 19, pp. 27–28 (in Ukrainian).
4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (in Ukrainian).
5. Zhukovych I. V. (2017). Innovatsii v turyzmi: osnovni teoretychni ta praktychni aspekty [Innovation in tourism: the main theoretical and practical aspects]. Nauka ta naukoznavstvo, no 2, pp. 69–81 (in Ukrainian).
6. Illiashenko S. Yu. (2008). Marketynh innovatsii i innovatsii v marketynhu: monohrafiia [Marketing innovation and innovation in marketing]. Sumy: VTD «Universytetska knyha» (in Ukrainian).
7. Kalchenko O. M. (2013). Ekonomichna bezpeka pidpryemstv turystychnoi sfery [Economic security of tourism enterprises]. Visnyk Chernihivskoho derzhavnogo tekhnolohichnogo universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky», no 1, pp. 136–143 (in Ukrainian).
8. Kinash I. P. (2017). Stratehiia staloho rozvytku turyzmu [Strategy of sustainable tourism development]: metodychni vkazivky dlia samostiinoho vyychennia dystsypliny. Ivano-Frankivsk: IFNTUNH (in Ukrainian).
9. Kопosov H. O., Makarenko S. M., Oliinyk N. M. & Kalynska T. A. (2010). Shliakhy pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpryemstv v suchasnykh umovakh hospodariuvannia [Ways to improve the competitiveness of enterprises in modern economic conditions]. Tavriiskiyi naukoviy visnyk. Taurian scientific bulletin, vol. 68, pp. 281–288 (in Ukrainian).
10. Makarenko S. M., Oliinyk N. M. & Rybachok S. A. (2019). Udoskonalennia derzhavnoi investytsiinoi polityky yak osnovy vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii na vitchyznianykh pidpryemstvakh [Improvement of state investment policy as the basis of implementation of innovative technologies on domestic enterprises]. Ekonomichni innovatsii. Zbirnyk naukovykh prats. Odessa: Instytut problem rynku ta ekonomiko-ekolohichnykh doslidzen NAN Ukrainy, no 3 (72), pp. 62–70 (in Ukrainian).
11. Moisieieva N. I. (2019). Metodychni pidkhody shchodo otsinky resursnogo potentsialu rehionalnoi sfery turyzmu [Methodical approaches to assessing the resource potential of the regional sphere of tourism]. Ekonomika ta derzhava, no 3, pp. 34–38 (in Ukrainian).
12. Oliinyk N. M., Korchevska L. O. & Makarenko S. M. (2017). Otsinka investytsiinoi skladovoi ekonomichnoi bezpeky Khersonskoho rehionu z metoiu zaluchennia mizhnarodnykh proektiv [Evaluation of investment component of the economic security of Kherson region to attract international projects]. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu: Ekonomichni nauky. Khmelnytskyi. vol 1, no 244. pp. 130–134 (in Ukrainian).
13. Ofitsiyni kurs hryvni shchodo inozemnykh valiut [The official exchange rate of hryvnia against foreign currencies]. Natsionalnyi bank Ukrainy. URL: <https://bank.gov.ua> (in Ukrainian).
14. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku [On approval of the Strategy for the development of tourism and resorts for the period up to 2026]: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 bereznia 2017 roku № 168-r. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (in Ukrainian).
15. Stratehiu rozvytku Khersonskoi oblasti na period 2021–2027 rokiv [Development strategy of Kherson region for the period 2021–2027]: rishennia Khersonskoi oblasnoi rady vid 20 hrudnia 2019 roku № 1511. Khersonska oblasna rada. URL: [https:// http://khor.gov.ua](https://http://khor.gov.ua) (in Ukrainian).
16. Tyukhtenko N. A., Makarenko S. M. & Oliinyk N. M. (2018). Increasing competitiveness of the enterprise by improving logistic strategy of distribution of production and supply of raw materials. Naukoviy visnyk Polissia, no. 2 (14), pp. 56–63 (in Ukrainian).

За зміст повідомлень редакція відповідальності не несе

Повні вимоги до оформлення рукопису
<http://journals.khnu.km.ua/vestnik/support.htm>

Підп. до друку 27.12.2019. Ум. друк. арк. 37,49. Обл.-вид. арк. 35,17.
Формат 30×42/4, папір офсетний. Друк різнографією.
Наклад 100, зам. № 35/20

Тиражування здійснено з оригінал-макета, виготовленого редакцією журналу
«Вісник Хмельницького національного університету»
редакційно-видавничим відділом Хмельницького національного університету.
29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 7/1, тел. (0382) 67-51-08; 77-33-63.
Свідоцтво про внесення в Державний реєстр, серія ДК № 4489 від 18.02.2013 р.